

Pedofilie

referát na XXII. Bohnických sexuologických dnech, Praha, 2010

autor: Bc. Karel Žák (kz@click.cz)

K tématu pedofilie mě přivedla osobní zkušenost s pedofilem. Ne však taková, jakou by mnoho lidí čekalo – nebyl jsem žádným zneužit ani obtěžován. S pedofilní orientací se mi svěřil můj dlouholetý kamarád. Byl to pro mne obrovský šok – do té doby jsem totiž pedofilii vnímal velmi negativně. Prostřednictvím kamaráda jsem se však začal o téma více zajímat, což nakonec vyústilo k mému rozhodnutí pojednat o nekriminálních aspektech pedofilie v bakalářské práci.

Když jsem začal k této práci hledat odborné texty, moc informací jsem nenašel. Často jsem našel jen krátké útržkovité odstavce, které záhy přejdou k tématu pohlavního zneužívání dětí. Zároveň jsem bohužel nenarazil na žádnou odbornou práci, která by se nekriminálními pedofily (tedy těmi pedofily, kteří nepáchají trestné činy na dítěti či dětech a jejichž hlavní problém nespočívá v nutkání k takovým činům) jakkoliv významněji zabývala. Někteří sexuologové sice občas zmíní, že pedofilové nejsou vždy kriminálníci a že většina z nich se pohlavního zneužívání dětí nedopouští (např. Weiss [1], Brzek [2]), přesto při zevrubnějším studiu literatury nelze v této oblasti nevnímat významný deficit odborného zájmu.

Pedofilie je z odborného hlediska erotická preference dětí, nikoliv jejich pohlavní zneužívání. Pedofil je tedy člověk, jehož sexuálně motivační systém vykazuje erotické reakce na nedospělé jedince [3]. To se projevuje velmi podobně, jak to známe z běžných partnerských vztahů – pedofilům se docela běžně stává (kromě toho, že se jim děti líbí, a to jak vzhledem, tak i povahou, chováním a dalšími projevy), že se do dítěte zamilují [4]. Je nanejvýš logické, že pokud mám někoho rád, nechci mu ubližovat. Domnívám se proto (obdobně jako někteří sexuologové, např. již zmíněný pan profesor Weiss [1], či pan sexuolog Brzek [2]), že většina pedofilů děti nezneužívá, podobně jako většina heterosexuálních mužů neznásilňuje nebo neobtěžuje ženy. Naopak díky dobrému porozumění dětskému světu mohou být pedofilové úspěšnými učiteli, trenéry, vedoucími volnočasových aktivit anebo také prostými staršími kamarády dětí od sousedů nebo známých (o tom se v různých pramenech také krátce zmiňují mnozí sexuologové, např. Fífková [4], Brichcín [5], Weiss [6]).

Tolik ve stručnosti na úvod. Některé více nebo méně opomíjené aspekty pedofilie jsem se pokusil shrnout v bakalářské práci, která je veřejně dostupná v online Archivu závěrečných prací studentů Masarykovy univerzity na adrese <http://is.muni.cz> [7].

Když jsem zmíněnou bakalářskou práci psal, dost často jsem si pokládal otázku: Proč, když se sexuologové domnívají, že dispozice k pedofilii jsou v člověku přítomné od narození [5], nikdo nepracuje s pedofily preventivně? Pro lepší nastínění situace zde proto nyní přikládám autentickou výpověď pedofila, který se nikdy zneužití dítěte nedopustil, pana Jiřího [8]:

„Jako mladý kluk na počátku puberty jsem o pedofilech nic nevěděl, jen jsem občas viděl v televizi, že někoho chytli při zneužívání dětí a mluvili o něm jako o pedofilovi. Můj vlastní obraz, jak takový člověk vypadá a jak se chová, byl stejný, jak jej dnes vnímá většina lidí. Byl to pro mě člověk, který dětem ubližuje. Když jsem si sám u sebe začínal všímat, že se mi líbí dívky výrazně mladší než já, několikrát mě napadlo, že bych mohl být pedofil, ale pokaždé jsem to zavrhl a všelijak se přesvědčoval, že pedofil nejsem. Jenže v patnácti letech jsem se zamiloval do sedmileté dívky od sousedů. Dál už jsem si lhát nemohl a naplno jsem si uvědomil, že jsem pedofil. Toto zjištění mě velmi zasáhlo a myslel jsem si, že jednoho dne dítě zneužiju, protože to přece „správný“ pedofil dělá. Věděl jsem sice, že sexuální kontakt s tak mladou dívkou by byl porušením zákona, ale i tak postupně mé kamarádství s ní vedlo tam, kam nemělo. Tehdy jsem vůbec neměl

tušení, že i dobrovolné sexuální aktivity mohou dětem ublížit. Kdyby se tenkrát ta rodina neodstěhovala do zahraničí, nejspíš by to skončilo špatně.

Když jsem v té době hledal informace a literaturu o pedofilii, nenašel jsem nic. V knihovnách jsem sice našel hromadu knih o lidské sexualitě, ale nikde se nepsalo, jak žít s pedofií, jak se uspokojit jinak než porušením zákona a nikde nebyl žádný pozitivní vzor, který by mi ukázal, že pedofil může prožít spokojený život, aniž by něco špatného udělal. Ač nerad, přiznávám, že jsem v té době byl nebezpečný člověk. Když jsem pak po devíti letech objevil na internetu weby nekriminálních pedofilů, začal jsem si uvědomovat, že vůbec nemusím skončit jako ti muži v televizi a svůj zájem o děti mohu využít k jejich dobru, něco je naučit a zpříjemnit jim dětství.

Tou dobou jsem se svěřil několika kamarádům, z nichž jeden mě přivedl k sexuologovi. To jsem zpočátku ocenil, jelikož jsem pod tlakem veřejného mínění o pedofilii žil v domněnku, že pedofil by se léčit měl, aniž bych si uvědomil, že se u pedofilie léčí sebepřijetí nebo problém se sebeovládáním. Ani jeden z těchto problémů jsem totiž v té době již neměl. Byl jsem však zvědavý, jak bude vše probíhat. Přesto že jsem nechtěl, byl mi předepsán Androcur – přípravek na snížení sexuálního puzení. Následoval jakýsi proces „přeučování na dospělé“, popsany v knize *Sexuální deviace* od pana doktora Weisse s názvem *Metoda přesycení*. Ač jsem podle instrukcí nemohl zmíněný postup provádět (s představou dospělé ženy jsem neudržel erekci a nedosáhl vyvrcholení, ani s použitím pornografie), neporadil mi pan doktor nic jiného a návštěvy se omezily jen na pětiminutový rozhovor o počasí a předepsání léku. Proto jsem se rozhodl sexuologa změnit. Přešel jsem do Prahy k jedné známé paní sexuoložce. Tu zajímaly především léky a zda se vyhýbám dětem. Návštěvy opět pouze pětiminutové. Když paní doktorka během asi 6. návštěvy zjistila, že se dětem nevyhýbám, odmítla mě léčit. Před nástupem léčby jsem četl od paní doktorky několik článků, kde popisuje, jak pedofil pod jejím vedením jezdí na dětské tábory a vše je v pořádku. Mně pak v ordinaci řekla, že nerada vidí pedofila pracovat s dětmi. To na mě působilo poněkud rozporuplně. Také se paní doktorce nelíbilo, že jsem v kontaktu s jiným pedofilem z internetu, ale nedokázala mi vysvětlit proč. To jsem pochopil později, když jsem četl o skupinové ideologii a skupinové konformitě. Paní doktorku však vůbec nezajímalo, s kým se bavím, o čem a jaké má daný jedinec názory. Podle společenského mínění (pedofil = kriminálník) se domnívala, že kontakt s jiným pedofilem vede ke vzájemné podpoře realizace deviantních potřeb nezákonnou aktivitou, i když skutečnost byla v tomto případě zcela opačná. U obou sexuologů pak na mě léčba působila dojmem, že když jsem „nic neudělal“ (tj. žádné dítě jsem nezneužil), neměli o mně žádný zájem – vůbec je nezajímalo, jaký je můj vztah k dětem, co cítím, když jsem s dětmi apod. Mám také z celé léčby pocit, že odborníci nijak nerozlišují, zda dotyčný dítě zneužil či nikoliv, a že léčba je u všech stejná.

Několikrát jsem z úst odborníků slyšel stížnosti, že o pedofilii mají málo poznatků a jejich získání jim ztěžuje fakt, že nekriminální pedofilové se velmi zřídka dobrovolně přiznají ke své odlišnosti. Když se však někdo takový v ordinaci objeví, drží se někteří sexuologové zavedeného postupu a ani je nenapadne něco zkoumat. Neměla by medicína být oborem, kde se velmi dbá na prevenci? Není většina poznatků z tohoto oboru získávána srovnáním jedinců zdravých a jedinců s komplikacemi? Proč u pedofilů nikdo nevěnuje pozornost prevenci a problémy se řeší, až když je pozdě?

Představte si, že na počátku puberty stojíte před životem, ve kterém Vás společnost – ať už se vydáte cestou kriminální, nebo se budete snažit žít v souladu s jejími pravidly – na každý pád odsoudí. Jakou pak budete mít motivaci řídit se společenskými a morálními pravidly? Kdyby mi někdo na začátku řekl, že mohu být nositelem parafilie, v mém případě pedofilie, ale že to neznamená, že musím dětem ubližovat, a kdyby mi někdo dal nějaký pozitivní vzor, jistě by mé nebezpečné období netrvalo 9 let. Myslím si, že zařazením těchto informací např. do sexuální výchovy, nebo kdyby existovala nějaká kniha, mohlo by se preventivně některým zneužitím dětí zabránit.“

Jiřího průměrně dvakrát měsíčně kontaktuje někdo „nový“, většinou jsou to mladí kluci kolem 15-18 let, kteří jsou zoufalí z toho, že se jim líbí malé holky nebo kluci, a nevědí si s tím rady. Jaké možnosti vlastně tito mladí parafilici mají? Jaká je pravděpodobnost, že se s tím někomu svěří, když ve všeobecném povědomí si lidé pod pojmem pedofil představí zrudu, která ubližuje dětem?

Když i oni sami to tak vnímají? Přitom pokud se nesevří, nemůže s nimi nikdo a nijak preventivně pracovat a usměrnit případné nežádoucí projevy nebo náhled na sebe sama. Kde mají hledat informace? Zde mohu mluvit z vlastní zkušenosti – při hledání zdrojů pro bakalářskou práci jsem narazil na ledacos, což mohu komentovat pouze přiměřem, že pokud chce normální smrtelník najít nějaké relevantní informace o pedofilii, tak aby si na to najal detektivní kancelář. Navíc pedofil, který bude hledat na internetu, může narazit i na nějakou bezprizorní skupinu lidí, kteří jej mohou svést na dráhu úchyla, jenž skutečně dětem ubližuje.

V listopadu minulého roku vyšel článek v týdeníku Reflex [9], který kromě jiného popisoval osudy některých odsouzených deviantů, kterým byla nařízena ústavní léčba. Radek, jeden z hospitalizovaných v havlíčkobrodské léčebně, popisoval, jak „celý život cítil, že se mu líbí malé holky, ale nepřisuzoval to deviaci.“ Ve 28 letech se dostal do situace, kdy zneužil dítě. Že je pedofil, si připustil až v léčebně. „Já se té diagnóze strašně bránil, protože jsem měl představu, že to znamená znásilňování a zabíjení dětí, což je pro mne to nejhorší na světě.“ Takže vlastně po světě běhají pedofilové, kteří cítí, že se jim líbí děti, ale sami nevědí, že jsou pedofilové. Nebylo by lepší, kdyby to věděli? Kolik z nich se samo vyrovná s faktem, že na ně děti sexuálně působí? A kolik z nich zůstane nevyrovnaných a nezneužijí dítě jen díky náhodě? Nedějí se některá zneužití dětí částečně i zanedbáním informovanosti veřejnosti a pedofilů samotných?

Pan profesor Weiss často říká, že pedofilie nechodí po horách ale po lidech. Zkusme se zamyslet nad tím, jestli by nebylo méně zneužitých dětí, kdybychom mladým dospívajícím lidem podali informaci o tom, že i oni sami mohou být nositeli některé ze sexuálních deviací, či snad jen o tom, že je může vzrušit i dítě. Vždyť např. podle výzkumů Kurta Freunda reagují nepatrným sexuálním vzrušením na nedospělé dívky i „normální“ muži [10], [11], či dle výzkumů Halla vykazovala téměř třetina zkoumaných dobrovolníků mužů stejnou nebo vyšší míru sexuálního vzrušení vůči nedospělým dívkám než vůči dospělým ženám [12].

S pedofily (i jinými parafiliky) se dnes pracuje až v momentě, kdy je v podstatě pozdě – kdy spáchají sexuální delikt. Za opravdu závažný nedostatek proto považuji absenci jakékoliv prevence. Pro pedofily (či nositele jiných parafilí) neexistuje žádná „příručka“, která by jim sdělila, co mají dělat a jak mají žít. Pokouším se proto v rámci diplomové práce, která naváže na již zmíněnou bakalářskou práci, koncept takové „příručky pro pedofily“ připravit. Byl bych proto také velmi rád, kdyby se podařila navázat spolupráce s některým ze sexuologů, který by ji odborně posoudil a podílel se na jejím vytváření. Podle mého názoru by se měla příručka zaměřit nejen na upozornění na možná rizika, ale především na pozitivní projevy pedofilie a vzory, se kterými by se mohli pedofilové identifikovat (což je do určité míry problém, protože z pochopitelných důvodů nekriminální pedofilové svou odlišnou sexuální orientaci před veřejností tají), čímž by pomáhala kultivovat osobnost pedofila. A o to by, dle mého názoru, mělo jít v rámci preventivní práce s pedofilně zaměřenými lidmi především.

Zároveň bych chtěl vyzvat odborníky z řad sexuologů či psychologů – jistě nejen pan Jiří, ale i další nekriminální pedofilové, které lze kontaktovat přes internet, jsou ochotni (pokud jim zaručíme anonymitu) zúčastnit se odborných výzkumů a pomoci tak nashromáždit poznatky, které by mohly přispět ke zjištění toho, co pedofilie je, jaké má projevy atd. a takové poznatky ze strany nekriminálních pedofilů by pak mohly vést k lepšímu a objektivnějšímu pochopení pedofilie a tím také k vyrovnání se mladých pedofilně orientovaných lidí s jejich vlastní odlišnou sexuální orientací. To by v konečném důsledku mohlo implikovat nejen spokojenější život lidí, kteří za svou deviaci nemůžou, ale také možný přínos ve smyslu zvýšení prevence a ochrany dětí před pohlavním zneužíváním.

Použitá literatura:

- [1] WEISS, P. Rozhovor pro časopis Reflex. In: TANĚV, P. *Kastrace? Ani nutit, ani zakazovat*. In: Reflex 39/2008, 24. 9. 2008, str. 78–79. Dostupné na internetu: <<http://www.reflex.cz/Clanek33746.html>>.
- [2] BRZEK, A., rozhovor pro MF Dnes. In: NEJEZCHLEBOVÁ, L. *Zpověď MF DNES: Jsem pedofil a učím*. In: Mladá fronta DNES, 10. 11. 2007. Dostupné na internetu: <http://zpravy.idnes.cz/zpoved-mf-dnes-jsem-pedofil-a-ucim-dl0-domaci.asp?c=A071109_152603_domaci_ton>.
- [3] WIKIPEDIE, otevřená encyklopedie. *Pedofilie* [online]. Poslední aktualizace 4. 7. 2009 0:58 [cit. 15. 8. 2009]. Dostupné na Internetu: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pedofilie>>.
- [4] FIFKOVÁ, Hana. *O sexu s Hankou: kapitola Libí se mi děvčátka (pedofilie)*. Grada. Praha, 1998. ISBN 80-7169-673-0. Dostupné na Internetu: <<http://kasz.sweb.cz/fifk.rar>>.
- [5] BRICHČÍN, Slavoj. In: ALEXA, J. *Žil jsem jako pedofil*. Portál. Praha, 2002. ISBN 80-7178-675-6.
- [6] WEISS, Petr. *Sexuální deviace*. Portál. Praha, 2002. ISBN 80-7178-634-9.
- [7] ŽÁK, Karel. *Pedofilie: bakalářská práce*. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra rodinné výchovy a výchovy ke zdraví. Brno, 2009, 78 stran. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Mgr. Jitka Reissmannová. Dostupné na Internetu: <http://is.muni.cz/th/174448/pedf_b/>.
- [8] Fx100d - kontakt: email: fx100d@centrum.cz, ICQ: 403-064-903, Web: *Jirkova stránka* [online]. 2009. Dostupné na Internetu: <<http://www.fx100d.cz>>.
- [9] TOMANOVÁ, L. *Diagnóza: sexuální deviant*. Reportáž z PL Havlíčkův Brod, rozhovor s Želmírou Herrovou. In: Reflex 45/2009, 5. 11. 2009. Dostupné na Internetu: <<http://www.reflex.cz/Clanek37999.html>>.
- [10] FREUND, K. *Diagnosing heterosexual pedophilia by means of a test for sexual interest*. In: Behaviour Research And Therapy, Volume 3. 1965, str. 229–234.
- [11] FREUND, K., MCKNIGHT, C., K., LANGEVIN, R., CIBIRI, S. *The female child as a surrogate object*. In: Archives of Sexual Behavior, Volume 2, Number 2. 1972, str. 119–133. Dostupné na Internetu: <<http://www.springerlink.com/content/v66171483501517j>>.
- [12] HALL, G. C N., HIRSCHMAN, R., OLIVER, L. L. *Sexual Arousal and Arousability to Pedophilic Stimuli in a Community Sample of Normal Men*. Behavior Therapy 26, 1995, str. 681–694. Dostupné na Internetu: <http://www.ipce.info/ipceweb/Library/97-048_article.html>.